

ПРАЛЕТАРЫІ ўсіх краін. ЯДНАЙЦЕСЯ!

БЕЛАРУСКИ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦНОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

ГАЗЕТА ўзнагароджана
ГАНАРОВАЙ ГРАМАТАЙ
ВЯРХОўНАГА САВЕТА БССР

1983

СПЕЦВЫПУСК

НА

ВДНГ СССР

№ 26 (1402)

НАТХНЯЮЧЫЯ ПЕРСПЕКТЫВЫ

ІНТЭРВ'Ю З РЭКТАРАМ БЕЛДЗЯРЖУНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА АКАДЭМІКАМ АН БССР ЛЕАНІДАМ ІВАНОВІЧАМ КІСЯЛЕЎСКИМ

— Леанід Іванавіч, на чэрвеньскім Пленуме ЦК КПСС значная ўвага ўдзялялася і вышэйшай школе, павышэнню ідэйнага і прафесійнага ўзроўню падрыхтоўкі спецыялістаў. Пра гэта мы і будзем гутарыць. Спачатку, калі ласка, раскажыце, што наогул уяўляе сёння Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэцкае вучэбна-навуковае ўстанова рэспублікі.

— Сёння ў нашым універсітэце вучыцца звыш 16 тысяч студэнтаў. З іх толькі на дзённы адрозненні каля 10 тысяч. Кожны год на змену амаль тром тысячам выпускнікоў прыходзіць новае пакаленне юнакоў і дзяўчат. Іх запрашаюць у свае аўдыторыі, вучэбныя кабінеты і лабараторыі факультэты: гістарычны, філалагічны, журналістыкі, юрыдычны, механіка-матэматычны, фізічны, прыкладной матэматыкі, радыёфізікі і электронікі, хімічны, біялагічны, географічны. Ужо толькі гэты пералік сведчыць пра вялікі дыяпазон спецыяльнасцей, па якіх вядзецца падрыхтоўка будучых спецыялістаў. У нас шырокая агульнаадукацыйная аснова спалучаецца з глыбокімі фундаментальнымі ведамі. Увесь вучэбны працэс непарыўна звязаны з даследацкай працай, якой актыўна займаюцца больш як семдзесят працэнтаў студэнтаў дзённага адрознення. Універсітэцкая адукацыя асабліва каштоўная тым, што яна, як ніякая іншая, дазваляе спецыялісту хутка арыентавацца ў навуковай праблематыцы, быць на пераднім краі навукова-тэхнічнага прагрэсу. І мы ганарымся сваімі выпускнікамі. Яны ўносяць істотны ўклад у развіццё навукі, культуры, ва ўсе галіны народнай гаспадаркі рэспублікі.

Яшчэ больш складаныя задачы будуць стаяць перад тымі маладымі людзьмі, якія вучацца зараз, або прыйдуць да нас вучыцца. Краіне патрэбны спецыялісты, які падрыхтоўваліся на чэрвеньскім Пленуме ЦК КПСС, якія добра авалодалі асновамі марксісцка-ленінскага вучэння, у дасканаласці ведаюць сваю спецыяльнасць, здольны пастаянна абгацацца новымі ведамі.

— Як жа лепш падрыхтаваць будучых спецыялістаў да вырашэння важных задач эканамічнага і сацыяльнага развіцця краіны? Як зрабіць так, каб малады чалавек ужо ў працэсе вучбы атрымаў творчы ідэйны і навуковы зарад, авалодаў практычнымі ведамі і навыкамі арганізатара?

— Якраз над гэтымі і многімі іншымі праблемамі і працуе наш шматлікі калектыў. Вучэбны працэс забяспечваюць сто адна кафедра, на якіх працуе 93 дактары навук, прафесары, у тым ліку сем акадэмікаў і членаў-карэспандэнтаў Акадэміі навук СССР і БССР, амаль 800 дацэнтаў і кандыдатаў навук, 9 лаўрэатаў Ленінскіх і Дзяржаўных прэмій.

Удасканаленне ўсёй дзейнасці Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта праходзіць у святле Пастановы ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР «Аб далейшым развіцці вышэйшай школы і павышэнні якасці падрыхтоўкі спецыялістаў». У Пастанове запісана, што галоўная ўвага вышэйшай школы павінна быць сканцэнтравана на ўсеабаковым паліпшэнні якасці прафесійнай падрыхтоўкі і ідэйна-палітычнага выхавання спецыялістаў, умацаванні сувязі з вытворчасцю, практыкай камуністычнага будаўніцтва.

Зразумела, што не кожнаму выпускніку ўніверсітэта суджана стаць вучоным. Але мы ставім задачу, каб кожны студэнт набыў навыкі даследчыка, аналітычна падыходзіў да вырашэння складаных задач. У нас створаны ўсе ўмовы для навукова-даследчай работы. Актыўна дзейнічаюць студэнцкія навуковыя

ВДНГ СССР — гэта 79 павільёнаў, каля трохсот тэматычных выставак і аглядаў, звыш 10 мільёнаў наведвальнікаў штогод. Вось і цяпер адкрылася выстаўка «Універсітэты — вядучыя вучэбна-метадычныя і навуковыя цэнтры краіны». На ёй прадстаўлены экспанаты і нашага ўніверсітэта. Наведвальнікам, відаць, будзе цікава даведацца, што ўяўляе ў цэлым Белдзяржуніверсітэт імя У. І. Леніна сёння, якія яго дасягненні ў вучэбна-выхаваўчым і навуковым працэсах, аб перспектывах далейшага развіцця.

таварыствы і гурткі пры кафедрах, студэнцкія лабараторыі, канструктарскія бюро. Праводзяцца конкурсы, агляды, выстаўкі студэнцкай навуковай творчасці. Надаецца вялікая ўвага ўдзелу студэнтаў у так званых рэальных даследаваннях, якія праводзяць навуковыя калектывы кафедраў і лабараторый. У выніку многія студэнцкія работы ўдастойваюцца розных прэмій і ўзнагарод.

— Ці нельга назваць аўтараў гэтых работ?

— Усіх нельга, бо іх многа. А для прыкладу вось Галіна Бяляцкая — студэнтка 5 курса біялагічнага факультэта. Яна ўзнагароджана медалём Усесаюзнага конкурсу «За лепшую навуковую студэнцкую работу» пад назвай: «Дзеянне азона на генетычны апарат бактэрый і бактэрыяфагаў». За гэтую ж работу ёй прысуджаны медалі Прэзідыума Акадэміі навук СССР з грашовай прэміяй.

Боева Наталля — студэнтка чацвёртага курса географічнага факультэта — таксама ўзнагароджана медалём Усесаюзнага конкурсу за складанне вучэбна-школьна-краявога атласа Кастрамской вобласці.

Павел Каржукоў — студэнт пятага курса факультэта радыёфізікі і электронікі атрымаў дыплом Усесаюзнага савета навукова-тэхнічнага таварыства з грашовай прэміяй за даследаванне магчымасцей малагабарытнага аналізатара спектра.

— Вялікую карысць універсітэту пры-

носяць творчыя сувязі з вытворчасцю і навуковымі цэнтрамі рэспублікі.

— У бліжэйшыя гады творчае супрацоўніцтва ўніверсітэта з прадпрыемствамі, навукова-даследчымі інстытутамі, іншымі арганізацыямі будзе расшырацца і ўмацоўвацца. Атрымае далейшае развіццё і такая форма сувязі, як галіновыя лабараторыі, якія фінансуюцца адпаведнымі міністэрствамі і ведамі і ствараюцца для вырашэння канкрэтных навуковых праблем. Будучы стварацца філіялы кафедраў непасрэдна ў акадэмічных інстытутах і навукова-вытворчых аб'яднаннях. Гэта дазволіць наблізіць падрыхтоўку спецыялістаў да вытворчасці, загадзя іх размяркоўваць.

— А якія новыя спецыяльнасці адкрываюцца ў БДУ ў бліжэйшы час?

— Мы плануем расшырыць і палепшыць падрыхтоўку спецыялістаў па такіх перспектывных тэхнічных напрамках, як кібернетыка, рэабілітацыя, мікраэлектроніка, аўтаматызацыя праектавання ў машынабудаванні, сістэмнае праграмаванне і лагічнае праектаванне ЭВМ, плазменная і іёна-прамянёвая тэхналогія, хімія і электрахімія пакрыццяў.

Усе гэтыя тэхнічныя напрамкі базіруюцца на дасягненнях розных навук і патрабуюць для свайго развіцця спецыялістаў — інжынераў з высокім узроўнем фундаментальных ведаў у галіне матэматыкі, фізікі, хіміі, што найбольш

поўна забяспечваецца праграмай універсітэцкай адукацыі.

Ва ўніверсітэце ўжо зроблена шмат для падрыхтоўкі такіх спецыялістаў. Наступным крокам у гэтым напрамку будзе стварэнне новых кафедраў — такіх, як матэматычнае забяспечэнне рэабілітацыі, атамная фізіка, хімія цвёрдага цела і паўправаднікоў. Намячаецца ўвесці таксама такія спецыяльнасці, як арганізацыя кіраўніцкай працы, эканамічная кібернетыка і псіхалогія, геаграфія, геаграфія глеб і глебазнаўства, аналітычны кантроль і ахова навакольнага асяроддзя...

Праца па паліпшэнню сістэмы спецыялізацыйнага і гуманітарнага факультэты. Будучы ўведзены спецыялізацыі па навуковаму камунізму, гісторыі сацыялістычнага будаўніцтва ў замежных краінах, следчай крыміналістыцы, замежнай журналістыцы, рэдагаванню масавай літаратуры і іншым.

— Універсітэт рыхтуе спецыялістаў і для многіх замежных краін.

— Так. І ўжо даўно — з 1961 года. За гэты час універсітэт закончылі больш як паўтары тысячы замежных студэнтаў, аспірантаў і стажоў. Акрамя таго, тры з палавінай тысячы замежных навуковцаў закончылі падрыхтоўку факультэта.

— Вышэйшая школа заклікана не толькі рыхтаваць высокакваліфікаваных спецыялістаў, памнажаць сілу саветскай навукі. Чэрвеньскі пленум ЦК КПСС паставіў перад ёй і вялікія выхаваўчыя задачы.

— Рэктарат, палітычны авангард калектыву ўніверсітэта — партыйная арганізацыя адносяцца да гэтых задач з усёй сур'ёзнасцю. Трывала ўвайшлі ў жыццё комплекснае планаванне выхаваўчай работы на ўвесь перыяд навучання, грамадска-палітычная практыка, факультэты грамадскіх прафесій, патрыятычны рух студэнцкіх будаўнічых атрадаў, Ленінскі залік. У адпаведнасці з рашэннямі чэрвеньскага Пленума ЦК КПСС мы намячам новыя мерапрыемствы па ўмацаванню нашай дзейнасці ў фарміраванні палітычных і грамадзянскіх, маральных якасцей студэнцкай моладзі. У выхаваўчай рабоце асабліва ўвага будзе ўдзелена светапогляднаму станаўленню спецыялістаў, авалодадзены імі матэрыялістычнай дыялектыкай як адзіна верным метадам пазнання і пераўтварэння свету, развіццю ў моладзі здольнасці з навуковых пазіцый ацэньваць з'явы грамадскага жыцця.

Пленум указаў на неабходнасць павышэння ідэйнага ўздзеяння выкладання грамадскіх дысцыплін. Нашым вучоным-грамадазнаўцам неабходна працягваць распрацоўку актуальных пытанняў марксісцка-ленінскай тэорыі, праблем перарастання сацыялізму ў камунізм, кіравання працэсамі сацыяльнага развіцця ў сучасных умовах. Распрацоўка канцэпцыі развіцця сацыялістычнага грамадства — гэта сацыяльны заказ часу і прамое даручэнне, дадзенае навуцы XXVI з'ездам КПСС і чэрвеньскім Пленумам ЦК КПСС.

Калектывы кафедраў гісторыі КПСС гуманітарных і прыродазнаўчых факультэтаў пачалі распрацоўку адзінай комплекснай тэмы «Ідэалагічная дзейнасць КПСС ва ўмовах развіцця сацыялізму».

Такі ў агульных рысах Белдзяржуніверсітэт сёння. Яшчэ больш натхняючы яго перспектывы. Ён і надалей будзе развівацца як адзін з вядучых вучэбна-метадычных і навуковых цэнтраў нашай рэспублікі.

Галоўны корпус універсітэта.

ВА УНІВЕРСІТЭЦЕ ўсё шырэй укараняюцца тэхнічныя сродкі навучання. Уведзена ў эксплуатацыю першая чарга аўтаматызаванай тэлевізійнай навучальнай сістэмы (АТНС) на базе ЭВМ. Гэта сістэма экспанавалася на Нацыянальнай выстаўцы СССР у Вялікабрытаніі (1979 г.). На ВДНГ СССР у 1980 годзе стваральнікі АТНС атрымалі 5 медалёў і дыпламы I, II і III ступеней. Акрамя АТНС распрацаваны яшчэ дзве кантралюючыя і навучаючыя сістэмы на базе ЭВМ. МінВНУ СССР універсітэт вызначаны галаўной вышэйшай навучальнай установай краіны па распрацоўцы вучэбных курсаў для аўтаматызаваных навучальных сістэм па хіміі.

Лабараторыі ўніверсітэта аснашчаны сучасным вучэбным і навуковым абсталяван-

нем. Дзейнічаюць 33 кінафікаваныя аўдыторыі, 4 спецыяльныя кіназалы, лінгфонныя кабінеты, класы праграмаванага навучання, вучэбная радыётэлетудыя, фаназалы, класы тэхнічных сродкаў навучання.

НА ЗДЫМКУ: студэнты хімічнага факультэта на занятках па неарганічнай хіміі ў класе, абсталяваным аўтаматызаванай тэлевізійнай навучальнай сістэмай на базе ЭВМ.

ВЫНІК ТВОРЧАГА

Адным з экспанатаў, прадстаўленых на ВДНГ СССР Белдзяржуніверсітэтам імя У. І. Леніна, з'яўляецца стэнд для фронтальнага правядзення лабараторных заняткаў па вывучэнню палых транзістараў. Ён створаны на кафедры фізічнай электронікі А. Д. Андрэевым, У. У. Гаравым, А. У. Дворнікавым, В. М. Дзіткоўскім і Ю. І. Савоціным. Сёння аб асноўных уласцівасцях прылады на старонках газеты расказвае адзін з аўтараў — дацэнт кафедры фізічнай электронікі Альберт Данілавіч АНДРЭЕВ.

У адпаведнасці з дагаворам аб навукова-тэхнічным супрацоўніцтве паміж ВА «Інтэграл» і БДУ імя У. І. Леніна на кафедры фізічнай электронікі на працягу не-

калькіх гадоў вяліся даследаванні па распрацоўцы спосабаў кантролю інтэгральных элементаў, што вырабляюцца на аснове структур: метал — дыэлектрык — паўправаднік. У пошуку прымалі ўдзел супрацоўнікі аб'яднання, выкладчыкі факультэта радыёфізікі і электронікі і студэнты, якія спецыялізуюцца на кафедры. Вынікі даследаванняў паказалі, што ў якасці ўніверсальнага вымяральных элемента можа выкарыстоўвацца палыя транзістар з ізаляваным затворам.

У аснову вымяральных прыстасавання стэнда пакладзена вядомая ўласцівасць індукіраванага пераходу мяняць колькасць інверсійнага зараду пры перамене напраўлення, падаемага на затвор ці падложку транзістара. Параўнаўчая прастата

«ЗРАБІЦЬ УСЁ, ШТО МОЖАШ»

ВА УНІВЕРСІТЭЦЕ створаны ўсе ўмовы для студэнцкай навуковай творчасці, без якой сёння цяжка ўявіць працэс фарміравання высокакваліфікаванага спецыяліста. Студэнты ўдзельнічаюць у выкананні дзяржаўных і гаспадарча-дагаворных работ, уваходзяць у састаў навуковых экспедыцый, выступаюць з навуковымі дакладамі на канферэнцыях, з'яўляюцца нязменнымі ўдзельнікамі ўсесаюзных і рэспубліканскіх конкурсаў на лепшую студэнцкую навуковую работу. Выдатнай базай для калектыўнага навуковага пошуку з'яўляюцца створаныя ва ўніверсітэце студэнцкія навукова-даследчыя лабараторыі, навуковыя таварыствы, гурткі пры кафедрах. Лепшыя студэнцкія работы друкуюцца ў навуковых часопісах і зборніках. На факультэце журналістыкі штогод выпускаецца альманах «Творчасць журналіста», на філалагічным факультэце — зборнікі твораў маладых паэтаў літаратурнага аб'яднання «Узлёт». Традыцыйнымі сталі студэнцкія навуковыя канферэнцыі, прысвечаныя гадавінам з дня нараджэння У. І. Леніна, знамянальным датам у жыцці Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы.

НА ЗДЫМКУ: загадчык галіновай навукова-даследчай лабараторыі фізічных метадаў і сродкаў дыягнастычнага кантролю, сакратар партбіора факультэта радыёфізікі і электронікі Уладзімір Іванавіч Мікуловіч — адзін з талена-

У ПАЧАТКУ ВЕРАСНЯ я атрымаў пісьмо з Ленінградскага ўніверсітэта. Арганізатары першай усесаюзнай студэнцкай навуковай канферэнцыі па славянскай філалогіі, якая адбылася там вясной 1973 года, выразылі ацанку яе значэнне і тым самым абгрунтаваць мэтазгоднасць наступных простымі спосабамі: прасачыць лёс тагачасных дакладчыкаў. Ад нашага ўніверсітэта выступала на канферэнцыі Наташа Івашына. За свой даклад яна прывезла ганаровую граматы. Адказаць на запыт лінгвістаў мне было лёгка. У 1977 годзе Наташа абараніла кандыдацкую дысертацыю. На яе артыкулы паяўляюцца спасылкі ў работах вядомых спецыялістаў, савецкіх і замежных славістаў. Наталля Васільеўна працуе выкладчыкам на нашай кафедре. Яна — сааўтар беларускага этымалагічнага слоўніка, а таксама дапаможніка па чэшскай мове, які друкуецца.

Другі сааўтар гэтага дапаможніка — прафесар нашай кафедры Браніслаў Аляксандравіч Плотнікаў яшчэ ў студэнцкія гады ўразіў мяне сваёй працаздольнасцю, настойлівасцю ў вучэнні, адданасцю навучы. З адным маскоўскім прафесарам нядаўна мы ўспа-

міналі выступленне Браніслава, тады яшчэ студэнта, на адной «дарослай» канферэнцыі ў Навасібірску. Потым была аспірантура, дэтармінаваў абарона кандыдацкай, аднагодовага стажыроўка ў Празе, манаграфія, абарона доктарскай дысертацыі. Хутка выходзіць з друку наш калектыўны падручнік па агульнаму мовазнаўству, у якім вялікая доля належыць Плотнікаву. Чакае выдання яшчэ адна кніжка.

Я падумаў пра гэтых людзей, калі мяне запрасілі падзяліцца ў газеце меркаваннямі аб падрыхтоўцы кадраў. Мог бы падумаць пра дзесяткі іншых. У нас ёсць вымпел Прэшаўскага ўніверсітэта (ЧССР), там працуе Штэфан Мурга, завоны аспірант нашай кафедры, а цяпер кандыдат педагогічных навук. Былая наша аспірантка Хрысціна Пітш-Глыбоўскі павядаміла з Іены, што ў яе дачкі Каці, якую я нядрэнна ведаю і якая нядрэнна для свайго ўзросту размаўляе па-руску, паявілася сястрычка Маша. Пасылае прывітанне кафедры польскай вучаніца Кіры Міхайлаўны Гюлумяц Бажэна Карч. Яна — кандыдат навук, выкладае рускую мову. Нешта няма пісьмаў ад Махамеда Эль-Агамі. Як там у яго справы на кафед-

ры рускай мовы ў Каірскай універсітэце?..

Для ўніверсітэцкага выкладчыка навука і падрыхтоўка кадраў непарыўныя. Часу для «чытай» навуку, зразумела, у нас менш, чым у акадэмічных работнікаў. Але ж работа з вучнямі — гэта таксама ўклад у навуку. Тое, што не паспею я, зробіць, прычым, магчыма, лепш за мяне, мае вучні. Тыя, пра каго я думаю, калі не спіцца ўжо які год напярэдадні першай «актавай» лекцыі, тыя, у каго я прымаю не вельмі папулярны і даволі складаны экзамен па старажытнаславянскай мове, тыя, хто запісваецца на спецыялінар, а потым тры гады вечарам у сераду сустракаецца са мною, дакладае, раіць, слухае... І, зразумела, тыя, хто прыходзіць у аспірантуру. Цяпер ужо не толькі да мяне, але і да маіх вучняў.

Ёсць у падрыхтоўцы вучня адна вельмі складаная, але важная грань. Патрэбна дабіцца, каб ён зрабіў усё, што можа. А вучні бываюць розныя. Тое, што для аднаго дробязі для другога — вынік напружанай працы. І ў тым, магчыма, ёсць майстэрства педагога, каб падвесці свайго вучня да гэтай грані. Толькі тады твая праца набывае сапраўдную цану. Па-

трабавальнасць і дабрата. Гэта тое, што вылучае добрага настаўніка. Але як часта дакараеш сябе, што тут вольна завысіў меру патрабавальнасці, а там быў залішне добранькім. Справа не ў адзнаках. Гэта, нарэшце, не самае галоўнае. Справа ў адносінах да свайго вучня, які выбраў цябе ў настаўнікі, даверыў табе. Я люблю складаць з аспірантамі і дыпломнікамі план работы, зыходзячы з адваротнага адліку часу. Вось тады патрэбна абараніць работу. Значыць, яна павінна быць гатовая раней. Значыць, яшчэ раней трэба мець чарнавік для абмеркавання. Значыць... Такі план вучыць дысцыпліне. Ужо на першым месяцы работы папярэджвае: часу застаецца мала. Але чалавек не без граха, і патрэбны кантроль. Нават самаму працаздольнаму вучню карысна іншы раз сказаць «малайчына». А што сказаць не самаму працаздольнаму? Каб не пакрыўдзіць, але прымусіць працаваць? А дзе знайсці час, каб прачытаць главу ці чарнавік артыкула, які прыніс табе з нецярплівым чаканнем твой вучань?

Гэта і ёсць тыя задачы, дзеля вырашэння якіх варта працаваць і жыць. Падрыхтоўка кадраў. Гэта крыху казённа. Я — педагог. І таму для мяне падрыхтоўка кадраў — гэта падрыхтоўка людзей да жывой работы. Работы Настаўніка.

А. СУПРУН,
прафесар, загадчык
кафедры агульнага
і славянскага мовазнаўства.

Пад знакам

СКАНСТРУЯВАЦЬ і надзяліць пачуццямі робата — ці пад сілу гэта звычайнаму студэнту? Будучыя радыёфізікі Белдзяржуніверсітэта імя У. І. Леніна лічаць, што так. Робататэхніка — адна са спецыяльнасцей, якой яны авалодалі на кафедры кібернетыкі.

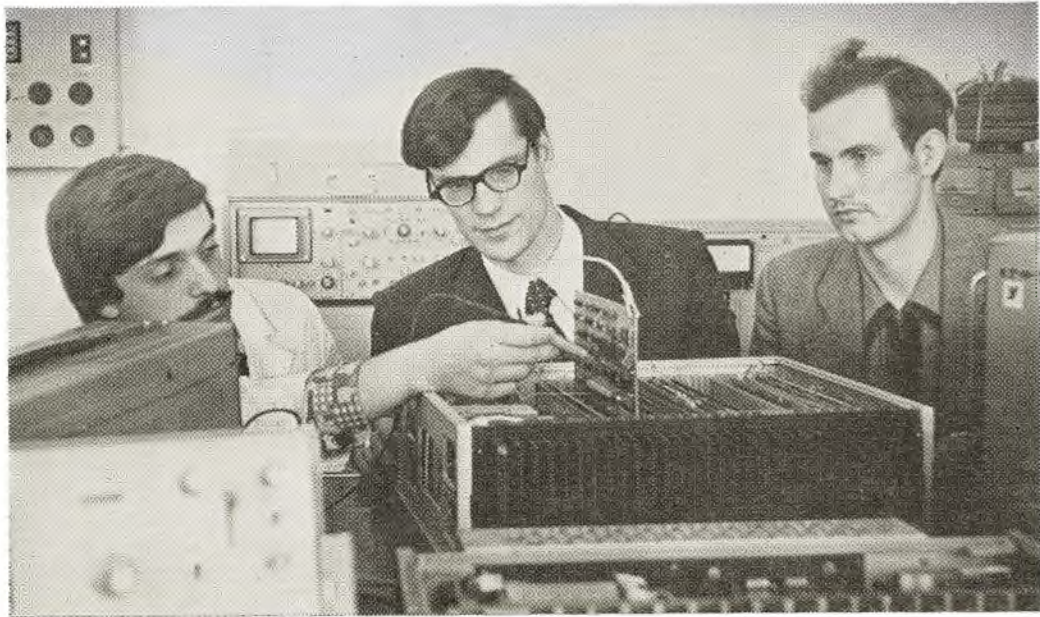
«Каштоўная ўласцівасць робатаў — уменне выконваць пэўныя заданні лепей, хутчэй і больш дасканалы, чым чалавек... Гавораць, што кібернетыка нарадзілася «пад знакам робата...» — гэтыя радкі з кнігі В. В. Мацкевіча «Займальная анатомія робатаў» паслужылі своеасаблівай прадмовай да гутаркі з загадчыкам кафедры кібернетыкі А. С. Міхалевым:

— Без памочнікаў-робатаў кіраваць сучаснай тэхнікай проста немагчыма. Але цяперашнія прамысловыя роботы нас ужо не задавальняюць. Іх можна параўнаць з чалавекам, у якога завязаны вочы і «адключаны» слых. Многія навуковыя

ўстановы свету займаюцца распрацоўкай робатаў другога і трэцяга пакаленняў, якія павінны мець так званы «штучны інтэлект». Вельмі добра, што і ў Белдзяржуніверсітэце, нягледзячы на пэўныя цяжкасці, знайшлі магчымасць увесці спецыялізацыю па сістэмах «ажывлення» механізмаў і кіравання імі.

Новая кафедра актыўна ўключылася ў навуковую работу. Заклучаны дагавор з навукова-вытворчым аб'яднаннем парашковай металургіі на распрацоўку выканавых назіральных сістэм робата для плазменнага напылення металічных парашкоў. На чарзе — заключэнне дагавора з НВА «Гранат» па распрацоўцы электрамеханічных выканавых падсістэм прамысловых робатаў.

Як бачым, задачы перад навуковым калектывам кафедры

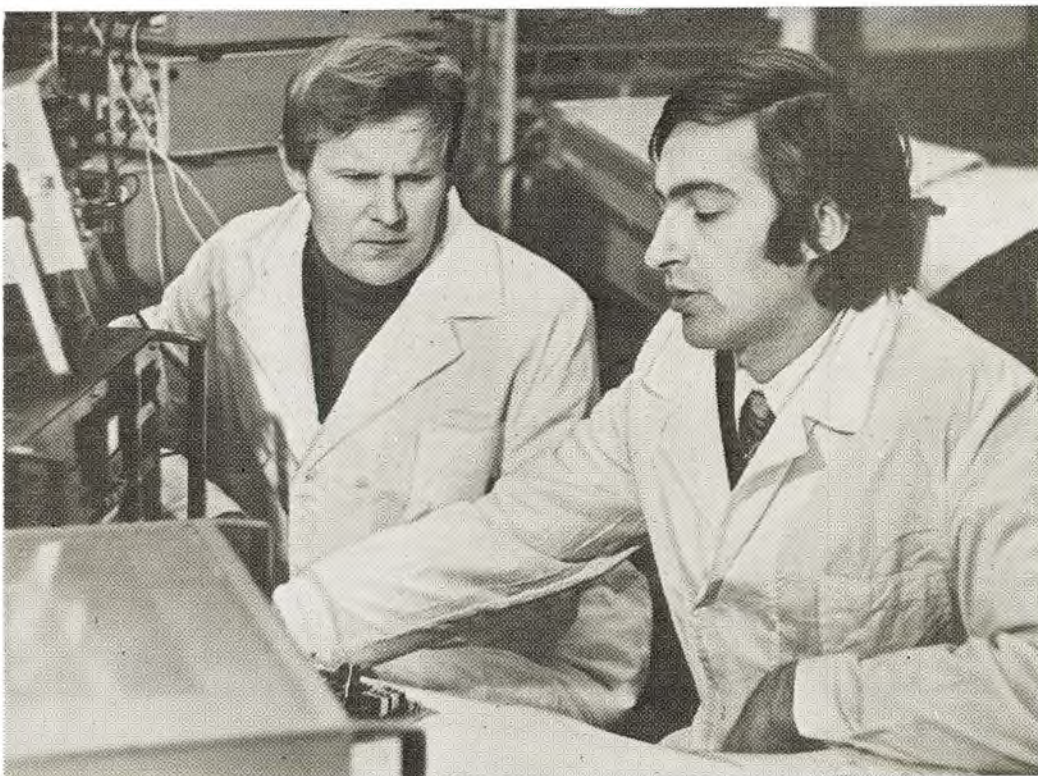

СУПРАЦОЎНІЦТВА

колькаснай мадэлі палявога транзістара дазваляе аб'яднаць вымярэнне характарыстык, ператварыўшы іх у шэраг вучэбных задач, колькасць якіх можа ўзрастаць па меры развіцця новых фізічных, тэхналагічных і элементных распрацовак. Выкарыстанне палявога транзістара з ізаляваным затворам у якасці асноўнага вымяральных элемента мае перавагі ў тым, што ён утрымлівае металургічны і індукцыйныя лаўправядніковыя пераходы, мае элементарныя вобласці высокай канцэнтрацыі ці ўключае рабочыя дыфузійныя слаі, якія выкарыстоўваюцца ў элементах інтэгральных схем. Маецца магчымасць атрымліваць рознакавовую інфармацыю аб характарыстыках такіх элементаў.

Стэнд прызначаны для франтальнага абучэння студэнтаў па курсу «Мікраэлектроніка». Укараненне іх у вучэбны працэс дазваляе праводзіць абучэнне на структурах, вырабленых сучаснымі тэхналагічнымі метадамі з выкарыстаннем новай метадыкі, скараціць час, неабходны для зборкі схемы і вымярэння рэзультатаў пры адначасовым павелічэнні часу на самастойную апрацоўку эксперыментальных даных, павысіць узровень абучэння за кошт інтэнсіфікацыі індывідуальнай работы на лабараторных установах, засвоіць фізічныя працэсы, якія ляжаць у аснове работы элементаў інтэгральнай электронікі.

Запісала
З. АЛЯШКЕВІЧ,
наш кар.

УНІВЕРСІТЭЦКІЯ матэматыкі жартуюць: да чаго ж багаты апошні час на юбілей — пяцьдзесят гадоў назад быў створаны фізіка-матэматычны факультэт, які потым, у 1958 годзе, раздзяліўся на два: фізічны і матэматычны. Хутка бяжыць час. За мінулы чвэрць стагоддзя многае змянілася ў структуры старэйшай навучальнай установы рэспублікі. І матэматыкаў рыхтуюць ужо на двух факультэтах — механіка-матэматычным і факультэце прыкладной матэматыкі. А замест тых 98 чалавек, якія атрымалі дыпламы ў 1958 годзе, цяпер універсітэт уручае штогод пецёўку ў жыццё больш як шасцістам выпускнікам-матэматыкам.

Разам з колькасным павелічэннем значна палепшылася якасная падрыхтоўка матэматыкаў. Падрыхтоўку высокакваліфікаваных спецыялістаў на абодвух матэматычных факультэтах вядуць 17 кафедраў, на якіх працуюць адзін акадэмік АН БССР, два члены-карэспандэнты АН БССР, 13 дактароў навук і прафесараў, больш за 100 кандыдатаў і дацэнтаў. У вучэбным працэсе, акрамя прафесарска-выкладчыцкага складу БДУ, удзельнічаюць вядучыя вучоныя і спецыялісты Інстытута матэматыкі АН БССР, галіновых навукова-даследчых інстытутаў, вытворчых прадпрыемстваў і аб'яднанняў рэспублікі. Вялікую ролю ў станаўленні і развіцці сучаснай матэматычнай адукацыі і навукі ў БДУ адыгралі вядомыя саветскія вучоныя акадэмікі АН БССР

М. П. Яругін, У. І. Крылоў, Д. А. Супрунчук — першы дэкан матэматычнага факультэта, Ф. Д. Гахаў, У. П. Платонаў.

Выкладчыкі механіка-матэматычнага факультэта і факультэта прыкладной матэматыкі не толькі вядуць вучэбна-выхавальную работу, але і паспяхова займаюцца навуковай і навукова-метадычнай дзейнасцю. Іх манаграфіі і вучэбныя дапаможнікі экспануюцца на ВДНГ БССР і СССР, перавыдадзены ў розных краінах свету, у тым ліку ў ЗША, Англіі, ФРГ, Японіі.

Не застаецца ў баку і студэнцкая навукова-даследчая работа. Студэнты-матэматыкі неаднаразова ўзнагароджваліся залатымі медаламі Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР і ЦК ВЛКСМ, паспяхова ўдзельнічалі ў алімпіадах. Хочацца асабліва адзначыць поспех студэнтаў факультэта прыкладной матэматыкі на Усесаюзнай алімпіядзе «Студэнт і навукова-тэхнічны прагрэс» па ЭВМ і праграмаванні ў 1982—83 навучальным годзе, якія занялі тры першыя месцы, а ў ка-

мандным заліку абагналі ўсе астатнія каманды.

Асноўным вынікам працы педагогічнага калектыву і вялікім яго гонарам заўсёды з'яўляюцца выпускнікі, сярод якіх — лаўрэаты Дзяржаўных прэмій і прэмій Ленінскага камсамола, дактары і кандыдаты навук, заслужаныя дзеячы навукі і заслужаныя настаўнікі БССР, вядучыя спецыялісты вытворчых прадпрыемстваў. А Уладзімір Пятровіч Платонаў, выпускнік 1961 года, зараз акадэмік АН БССР, дырэктар Інстытута матэматыкі АН БССР, лаўрэат Ленінскай прэміі.

Сярод нядаўніх нашых навучэнцаў адзначу Андрэя Рапінчука. У пятнаццацігадовым узросце ён паступіў на наш факультэт, у 1980 годзе скончыў яго, у 1982 — абараніў кандыдацкую дысертацыю. Бадай, самы малады кандыдат навук у краіне. Зараз Андрэй працуе ў Інстытуце матэматыкі, ён удзельнік усесаюзных матэматычных канферэнцый і Міжнароднага матэматычнага кангрэса, які адбыўся ў гэтым годзе ў Варшаве.

Аднак, не адны прафесійныя поспехі вучняў радуюць нас. Мы імкнемся выхаваць не толькі добрага спецыяліста, але грамадзяніна, усебакова развітую асобу. Мы ганарымся тым, што камсамольская арганізацыя механіка-матэматычнага факультэта вось ужо пяты год лічыцца лепшай ва ўніверсітэце, а абодва матэматычныя факультэты — у ліку першых у сацыялістычным спарбніцтве.

...Праходзяць гады, забываюцца твары, але самае прыёмнае для нас, выкладчыкаў, гэта пачуццё аб поспехах сваіх вучняў. Нам хочацца, каб яны часцей радавалі нас. І мы імкнемся да гэтага. Сваёй працай. Сваёй дабрастой і строгацю. Сваімі ведамі, якімі што дзённа дзелімся ў аўдыторыях і як прыемна разумець, што гэтыя два вялікія чалавечыя жаданні — вучыць і вучыцца, так шчасліва спалучаюцца іменна ў нашай прафесіі.

М. ЮРЧУК,
дэкан механіка-матэматычнага факультэта.

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ — гэта не толькі буйная вышэйшая навучальная ўстанова, але і адзін з вядучых навуковых цэнтраў краіны.

За гады дзесятай пяцігодкі вучоныя ўніверсітэта атрымалі 640 аўтарскіх пасведчанняў і патэнтаў на вынаходствы. У 1979 годзе Дзяржаўны камітэт Савета Міністраў СССР па справах вынаходстваў і адкрыццяў зарэгістраваў адкрыццё «З'ява ядзернай працэсі спіна нейтронаў».

Намаганні вучоных канцэнтруюцца на вырашэнні важнейшых навуковых задач, на правядзенні даследаванняў у адпаведнасці з дзяржаўнымі планамі эканамічнага і сацыяльнага развіцця.

Значныя поспехі дасягнуты ў распрацоўцы метадаў і апаратуры для аўтаматызацыі навуковых даследаванняў, распрацоўцы эфектыўных тэхналагічных працэсаў і метадык, сінтэзу новых рэчываў і матэрыялаў з зададзенымі ўласцівасцямі.

Выкладчыкі грамадскіх навук працуюць над вырашэннем праблем, звязаных з узросшымі задачамі сацыяльна-эканамічнага, палітычнага і духоўнага развіцця грамадства, з праблемамі камуністычнага будаўніцтва.

НА ЗДЫМКУ: лаўрэаты прэміі Ленінскага камсамола Беларускай кандыдаты фізіка-матэматычных навук І. Р. Гулакоў і С. С. Вятыхін у час правядзення чарговага эксперымента.

У НАГУ З ЧАСАМ

«Робата»

стаць вялікія і адказныя. І ажыццяўляць іх самым актыўным чынам дапамагаюць студэнты.

Размеркаванне па кафедрах на факультэце радыёфізікі і электронікі адбываецца на трэцім курсе. І, вядома, вялікая колькасць хлопцаў і дзяўчат цяпер жадае трапіць іменна на кафедру кібернетыкі.

— Новае і невядомае заўсёды захапляе, — тлумачыць гэты кібернетычны «бум» стараста групы па робататэхніцы Валерый Седач. — А калі новае — такая цікавая і патрэбная ў наш час спецыяльнасць, значыць захапленне ўзрастае ўдвая.

...Звычайная, на першы погляд, студэнцкая група з шасці юнакоў: Валодзя Жаўрыд, Ігар Касцюк, Сяргей Шымановіч, Валодзя Худалей, Віталь Кузьмянкоў, Стас Гендэль... І — не вельмі звычайная. Бо яны — «першапачынальнікі». А гэта

заўсёды і ганарова, і вельмі адказна.

Выхаванцы іншых кафедраў жартуліва называюць іх «робатамі». Але хлопцы не крыўдзяцца: добра было б, каб калі-небудзь іх паслядоўнікі і сапраўды сканструявалі такіх дапытлівых робатаў!

...Тых, хто сёння ўважліва канспектэ лекцыі па робататэхніцы, займаецца ў лабараторыях на пятым паверсе будынка радыёфізічнага факультэта БДУ, праз тры гады чакаюць навукова-даследчыя інстытуты, канструктарскія бюро, навукова-вытворчыя аб'яднанні, занятыя распрацоўкай робататэхнічных сістэм і комплексаў. І, мабыць, праз некалькі гадоў яны будуць жартваць, што нарадзіліся не пад знакам Казерога, Вадалея, Блізнят або яшчэ якога звычайнага сузор'я, а пад знакам «Робата». І ў гэтым жарце будзе свая доля ісціны...

Н. ШЧАЛКАНОГАВА,
наш кар.

ЗНАЧНАЯ РОЛЯ ў жыцці ўніверсітэта належыць фундаментальнай бібліятэцы — адной са старэйшых навуковых бібліятэк рэспублікі. Яна створана ў 1921 годзе і

да гэтага часу назапасіла ў сваіх фондах амаль 2 млн. друкаваных адзінак на беларускай, рускай і іншых мовах. Бібліятэка выпісвае і захоўвае каля пяцісот назваў

айчынных і замежных перыядычных выданняў, вядзе кнігаабмен з усімі ўніверсітэцкімі краінамі, многімі замежнымі навуковымі і навучальнымі ўстановамі.

Нам, сучаснікам і ўдзельнікам навукова-тэхнічнай рэвалюцыі, прывычны складанні механізмы, радыёапаратура, вылічальныя машыны. Зараз і лірыкі ўпэўнены трымаюць сябе са складанымі ўстаноўкамі, а фізікаў наогул цяжка здзівіць магчымацямі паўправадніковых інтэгральных схем і транзістаў.

Аднак яшчэ зусім нядаўна, калі пачыналі гаварыць пра ЭПР, дык і ў спецыялістаў, якія добра ведаюць аб гэтай фізічнай з'яве, адразу ўзніклі асацыяцыі з грувацкімі збудаваннямі ў некалькі тон, з вялізнымі электрамагнітамі, зробленымі з аптычнай дакладнасцю, і блокамі, падобнымі на радыёлакатары.

З'ява ЭПР (электроннага парамагнітнага рэзананса), адкрытая ў СССР, дзякуючы сваім унікальным магчымацям хутка знайшла шырокае выкарыстанне ў навуцы і тэхніцы. Іменна ЭПР — аснова работы вядомых нам мазераў, якія дазваляюць ажыццяўляць радыёсвязь у космасе і прымаць тэлеперадачы з Масквы ва Уладзівастоку. Уражае таксама эфектыўнае выкарыстанне ЭПР для вывучэння найтанчэйшых працэсаў на ўзроўні атамаў і малекул у фізіцы, хіміі, біялогіі, геалогіі, медыцыне. ЭПР ляжыць у аснове прэцызійных вымярэнняў характарыстык матэрыялаў сучаснай электроннай тэхнікі — крышталяў паўправаднікоў, дыэлектрыкаў, ферытаў. ЭПР можа выкарыстоўвацца для кантролю якасці каштоўных каменняў і мінералаў, прадуктаў нафтахіміі, пры вытворчасці пластыка, пры значэнні таксічнасці медпрэпаратаў, кантролі пасяўных якасцей збожжа і эфектыўнасці захавання харчовых прадуктаў, пры дыягностцы рухаў іоноў унутранага згарання і кантролі будаўнічых матэрыялаў, дыяг-

стандартнага спектрометра ЭПР, не ўсякая ВДУ магла ўключыць яго ў лабараторны практыкум. І ў гэтым другая прычына, якая стрымлівае распаўсюджанне метада ЭПР у народнай гаспадарцы, — цяжкасць у падрыхтоўцы спецыялістаў па ЭПР.

І вось упершыню ўдалося разраваць гэты заганны круг — зрабіць прынцыпова даступныя спектрометры ЭПР для НДІ і СКТБ, заводскіх і любых ву-

метры серыі «Мінск-ЭПР» больш тэхналагічны ў вырабе і больш простыя ў эксплуатацыі, а кошт іх можна параўнаць з коштам асцылографа.

Для ВДУ мае вялікае значэнне тое, што з паяўленнем спектрометраў «Мінск-ЭПР» вырашана не толькі задача распаўсюдкай масавай прылады для экспрэс-аналізаў і навуковых мэт, але і тое, што на ўсіх этапах стварэння і ўдасканалення спектрометраў самы актыўны

ўдзел прымаюць студэнты. Для іх гэта не толькі эфектыўны сродак вывучэння новых фізічных з'яў і новых паўправадніковых элементаў, але адначасова і падрыхтоўка да далейшай прафесійнай работы ў галіне паўправадніковай мікраэлектронікі, фізікі і тэхнікі ЭПР. А гэта спрыяе яшчэ больш эфектыўнаму выкарыстанню ў народнай гаспадарцы ўнікальнай з'явы, адкрыццю якой у СССР у 1984 годзе споўніцца 40 гадоў.

КАМПАКТНЫ, НАДЗЕЙНЫ, ДАСТУПНЫ

ностыцы небяспечных захворванняў і кантролі акіслальна-аднаўленчых рэакцый у хіміі, а таксама ў многіх іншых галінах навукі і тэхнікі, дзе традыцыйныя метады наогул нельга ўжываць. Для гэтых мэт шэраг прадпрыемстваў і фірм прамысловаразвітых краін вырабляюць спецыяльныя радыё-спектраметрычныя ўстаноўкі. І нягледзячы на высокі кошт спектрометраў, попыт на іх, як правіла, перавышае прапанаванне.

І ўсё ж на шляху далейшага распаўсюджвання ЭПР яшчэ зусім нядаўна стаялі істотныя перашкоды. Першая — цяжкасць вырабу і высокі кошт эксплуатацыі складанай электроннай прылады. Не ўсякая навуковая лабараторыя магла дазволіць сабе набыццё і размяшчэнне

чэбных лабараторый. Гэта стала магчымым пасля распаўсюдкай БДУ імя У. І. Леніна малагабарытных спектрометраў серыі «Мінск-ЭПР». Спектрометры распаўсюджаны прыцесным супрацоўніцтвам кафедры фізікі паўправаднікоў у лабараторыі электронных метадаў эксперыментальнай фізікі Навукова-даследчага інстытута прыкладных фізічных праблем імя А. Н. Сеўчанкі і СКТБ з доследнай вытворчасцю пры БДУ.

Нават спецыяліста ўражае параўнанне новых спектрометраў ЭПР з традыцыйнымі. Распрацаваныя ў БДУ прылады адрозніваюцца ад савецкіх і замежных аналагаў радыкальным (у сотні разоў) памяншэннем вагі, габарытаў і спажываемай энергіі. Пры высокіх метралагічных паказчыках спектро-

В. СТЕЛЬМАХ,
загадчык кафедры фізікі
паўправаднікоў.

НА ЗДЫМКУ: распаўсюджаны на кафедры фізікі паўправаднікоў малагабарытны спектрометр ЭПР «Мінск-12» шырока выкарыстоўваецца ў вучэбным працэсе ВДУ.

ПАТЭНЦЫЯЛ ПОШУКУ

ШЭСЦЬ ГАДЗІН...
І ПЯЦЬ МІНУТ

МІНУТ ПРАЗ дваццаць пасля пачатку змены інжынер-хімік цэнтральнай заводскай лабараторыі Г. В. Сянюта пазваніла начальніку гальванічнага участка залачэння Н. І. Ігнатовічу: «Сёння ванны №№ 1, 2, 3, 5, 6 — у норме. На сёмай — канцэнтрацыя золата ў растворе крыху менш за 7 грамаў на літр. Не ўпусціце, тэрмінова патрэбна карэкціроўка. Праз некалькі мінут дадзім астатнія звесткі».

Залачэнне карпусоў, дэталей механізма, бранзалетаў на Мінскім гадзінніковым заводзе «Прамень» — вытворчасць маштабная. Лік ідзе на мільёны штук. А золата — гэта золата. Мала яго ў растворы — брак, многа — перарасход. І адно і другое — дрэнна. Але прыняты вагавы метад аналізу працаёмкі і вельмі доўгі: узяўшы пробу ў пачатку змены, пяць лабарантаў толькі праз 5—6 гадзін паведамляюць рэзультаты. Так было. Цяпер заводскія хімікі выкарыстоўваюць экспрэсны метад аналізу раствору, прапанаваны вучонымі Навукова-даследчага інстытута фізіка-хімічных праблем БДУ імя У. І. Леніна. За 5—10 мінут адзін лабарант дае рэзультаты аналізу кожнага саставу, які, што таксама важна, затым вяртаецца ў ванну.

Сутнасць метада вызначэння канцэнтрацыі золата, серабра і іншых рэчываў у растворах — у выкарыстанні прылады з так званым іёнааселектыўным (іёнавыбарным) электродам. Новая прылада створана на аснове тэарэтычных даследаванняў, праведзеных у лабараторыі экстракцыйных і сарбцыйных

працэсаў пад кіраўніцтвам члена-карэспандэнта АН БССР Р. Л. Старобінца. Там жа навучыліся сінтэзаваць неабходныя для экспрэс-аналізу высакіякасныя рэчывы. Супрацоўнікі лабараторыі фізічнай хіміі цэлюлозы гэтага ж інстытута пад кіраўніцтвам прафесара Ф. М. Капуцкага «прыбавілі» ў новую прыладу сваё дасцішча — мембрану з паўправадніковай плёнкі цэлюлозы, якая перашкаджае змешванню даследуемага і эталоннага раствораў. Рознасць электрычных патэнцыялаў пры праходжанні току праз абодва растворы фіксуецца вольтметрам. Зараз, калі метадыка аналізу ўжо адпрацавана, усё быццам бы проста: здымай паказчыкі і параўноўвай з распаўсюджаным загадзя графікам, дзе кожнаму паказчыку электрычнага патэнцыялу адпавядае пэўная колькасць золата ў раствору. Хутка і зручна. Дакладнасць плюс-мінус 0,05 працэнта.

Экспрэсная метадыка вызначэння рэчываў у растворах з дапамогай іёнааселектыўных электродаў, акрамя Мінскага гадзінніковага завода, укаранена на ВА «Інтэграл», на Гомельскім заводзе радыётэхналагічнага аснашчэння, асвойваецца на заводзе «Тэрмапласт» і ў ВА «Беларуськалій».

ПРЫЯРЫТЭТ
НЕ ПАДЛЯГАЕ
СУМНЕННЮ...

ГАДОУ ДВАЦЦАЦЬ пяць назад, калі ва ўніверсітэце толькі пачыналі займацца цэлюлозай, галіны яе выкарыстання абмяжоўваліся вытворчасцю паперы, валокнаў, плёнак, пластыка. Цяжка было ўявіць, што прадукт перапрацоўкі драўніны — цэлюлоза — будзе хутка прызнаны важнейшай сыравінай, якая ўтрымлівае вуглярод,

для хімічнай прамысловасці наогул і з вугалем і нафтай. Вельмі важна пры гэтым, што запасы драўніны ўзнаўляемыя.

Аднак прынятая зараз прамысловая тэхналогія перапрацоўкі цэлюлозы патрабуе вялікіх затрат на ахову акаляючага асяроддзя. Нізкі пакуль і каэфіцыент выкарыстання драўніны — ён не перавышае 50 працэнтаў. Улічваючы значнасць даследаванняў, распаўсюдкай гэтых праблем у лабараторыі фізічнай хіміі цэлюлозы даручылі больш як 30 чалавекам.

Вучоным давялося распаўсюдкай тэарэтычныя асновы няводнага растварэння цэлюлозы, вырашыць шэраг практычных задач па стварэнню новых матэрыялаў — валокнаў, засцерагальных пакрыццяў, паўправадніковых плёнак, мембран. У ходзе даследаванняў, заняўшых не адзін год, былі выпрабаваны арганічныя растваральнікі разнастайнай хімічнай прыроды, знойдзены такія, што дазволілі скараціць час растварэння цэлюлозы з 24 да 4—6 гадзін, што вельмі важна для вытворчасці, і атрымаць новыя рэчывы з зададзенымі ўласцівасцямі.

1982 год можна назваць адным з самых рэзультатыўных для лабараторыі фізічнай хіміі цэлюлозы. Паведамленні яе супрацоўнікаў высока ацэнены на трох усеагульных навуковых канферэнцыях. Упершыню вынікі работы калектыву экспанаваліся на ВДНГ БССР. За распаўсюдкай тэарэтычных асноў атрымання гідратцэлюлознага валокна без выкарыстання сераваглядовага загадчык сектара кандыдат хімічных навук Д. Д.

Грыншпан і за распаўсюдкай левых прэпаратаў на аснове акісленай цэлюлозы старшы навуковы супрацоўнік, кандыдат хімічных навук Т. Л. Юрштовіч удастоены дыпламай. Новыя матэрыялы, атрыманыя ў лабараторыі, экспанаваліся на міжнароднай выстаўцы «Венгрыя-82».

...На велізарную бабіну намотаны ніткі — бліскучыя, шаўкавістыя, тонкія. А вось і новыя вырабы з новай трыкатажнай тканіны, якая напамінае хутэй натуральнае баваўнянае палатно. Цікава выглядае тканіна, атрыманая з сумесей эксперыментальных валокнаў з сінтэтыкай. Злучэнне — не механічнае, калі адна нітка — такія, дзве-тры — другога саставу. Яно адбываецца на малекулярным узроўні. Таму структура атрымліваемага матэрыялу аднародная. Тканіна са змешаных валокнаў набывае карысныя якасці: добра ўбірае вільгаць і «дышае» (у адрозненне ад сінтэтыкі), устойліва да святла і лепш афарбоўваецца, валодае антымیکробнымі ўласцівасцямі і вогнеўстойлівасцю. 17 сумесей атрыманы ў лабараторыі на аснове цэлюлозы і сінтэтыкі.

Яшчэ адзін крок у вывучэнні цэлюлозы звязаны з распаўсюдкай спосабу вылучэння яе з адходаў лесапілавання — шчэпак, галінак, пілавіння, што значна павышае каэфіцыент выкарыстання драўніны. Гэтая тэма — аснова кандыдацкай дысертацыі, паспяхова абароненай нядаўна Н. Г. Цыганковай. Дарэчы, дванаццатай дысертацыі, выкананай у лабараторыі фізічнай хіміі цэлюлозы. Акрамя таго, толькі ў мінулым годзе атрымана 5 аўтарскіх пасведчанняў на вынаходніцтвы і 12 станоўчых рашэнняў на пададзеныя заяўкі. Накіравана 17 новых заявак.

ЦЕЛЮЛОЗА ЛЕЧЫЦЬ

ТЫПОВЫЯ ДЛЯ хімічнай лабараторыі прабіркы, колбы, бутлі размешчаны побач з медыцынскімі вакуум-сушылкамі, стэрлізатарамі. Хімік, старшы навуковы супрацоўнік Т. Л. Юрштовіч гаворыць з некім па тэлефоне... аб донарскай крыві, умовах яе выкарыстання. Тацяна Лукінічна толькі што вярнулася з Масквы, дзе на саюзнай нарадзе «Біяпалімеры ў медыцыне» дэманстраваліся медпрэпараты, атрыманыя ў лабараторыі на аснове акісленай цэлюлозы. Стэрільна ўпакаваныя квадраты тканіны — з выгляду нічым не адрозніваюцца ад звычайнага трыкатажу — кроваспыняльныя сродкі з бактэрыцыднымі ўласцівасцямі. Поўнацэлюлозныя у арганізме. Белая пастападобная маса — эфектыўны проціапёкавы сродак.

Спыненне крывацёку, стымуляцыя росту тканак, лячэнне апёкаў, ран, якія загнаіліся, тампонамі, сурвэткамі, не патрабуючымі выдалення, бо яны раствараюцца поўнацэлюлозным выкарыстаннем хірургічнай ніткі, якая амаль не пакідае слядоў на месцы шва, вадкасці, парашкі і пасты — гэта толькі некалькіх прэпаратаў, што выпрабавваюцца зараз на жывёлках. А тры прэпараты Дзяржаўнага фармакалагічнага камітэтам СССР дазволены для клінічных выпрабаванняў.

Тое, што ў рабоце па стварэнню, выпрабаванню, выкарыстанню медыцынскіх прэпаратаў з цэлюлозы разам з універсітэцкімі хімікамі прымаюць удзел фізікі, біёлагі з АН БССР, медыкі з навукова-даследчых інстытутаў Мінска, Рыгі, Таліна, урачы шэрагу вядучых клінік рэспублікі, даказвае, наколькі надзённыя гэтыя даследаванні.

С. ІВАНОВА.

Рэдактар
В. П. ВАРАБ'ЁЎ